308
UDOSTĘPNIEŃ

Udostępnij

Ćwierknij

Polski alfabet – wszystko, co warto nim wiedzieć

Rzadko kiedy, czytając książkę lub pisząc dowolny tekst, zastanawiamy się na literami, które układają się w zrozumiałą dla nas treść. Tymczasem ich obecn kształt, liczba i inne cechy składają się na bogatą historię polskiego alfabetu. wyjątkowy system służący zapisywaniu mowy, którego nazwa pochodzi od greckich liter *alfa* oraz *beta*, skrywa w sobie wiele tajemnic i ciekawostek. Jes zainteresowani? Zapraszamy do lektury!

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się

Polski alfabet – początki

Przed XII wiekiem, kiedy to język polski na dobre zagościł na kartach historii w formie pisa wiele polskich słów pojawiało się wśród dokumentów kościelnych pisanych w języku łaciń Jak pewnie wiecie, pierwszym zapisanym w języku polskim tekstem było słynne zdanie pochodzące ze spisanej w roku 1268 Księgi założenia klasztoru świętej Marii Dziewicy w Henrykowie (znanej jako *Księga henrykowska*): *Day, ut ia pobrusa, a ti poziwai*. Jest to przy c zdanie będące najpopularniejszą egzemplifikacją języka staropolskiego. Jeśli już o tym mo musicie wiedzieć, że powodem, dla którego początkowa ortografia języka polskiego była ta zbliżona do ortografii łaciny, były trudności ze skodyfikowaniem polskiej fonetyki. Alfabet łaciński nie odpowiadał wielu dźwiękom języka staropolskiego, dlatego jego ortografia jest niestandardowa.

Ja ci wytłumaczę, a ti poziwai!

Z perspektywy współczesnego alfabetu między zapisem a wymową najpopularniejszego po zdania występuje szereg niezgodności. Współcześnie moglibyśmy przetłumaczyć je tak: *Da ja pomielę, a ty odpoczywaj*. Wśród językoznawców zdarzają się głosy, że znaczenie słowa *p* jest zgoła odmienne, bo odpowiada wyrazowi *podziwiaj*, i odgrywa tu zasadniczą rolę, bow sugeruje adresatce zdania brak zaradności. Ciekawostkę niewątpliwie stanowi także szersz kontekst.

Brzmiał on: *Bogwali uxor stabat, ad molam molendo. Cui vir suus idem Bogwalus, compassus Sine, ut ego etiam molam. Hoc est in polonico: Day, ut ia pobrusa, a ti poziwai*, co współcześn oznaczałoby: *Żona Boguchwała stała i przy ziarnach mełła zboże. Gdy jej mąż Boguchwał zob to, wzruszył się miłosierdziem i rzekł: „Daj, niech ja pomielę, a ty odpoczywaj”.*

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się

Polska ortografia XIV wieku była nieco bardziej skonkretyzowana. Pojawiło się w niej wie dwuznaków oraz grecka litera *phi*. Pomimo chaosu w oznaczaniu spółgłosek twardych i mi dużo lepiej zaczęto odróżniać te dźwięczne i bezdźwięczne. Kolejne dziesięciolecia obfitov przykłady niekonsekwencji autorów. Powstawały teksty, których ortografia była na tyle chaotyczna, że ta sama fraza wychodząca spod ręki różnych kopistów wyglądała zupełnie i

Językowa perwersja w wersji kreatywnej? 😈
Sprawdź w naszym sklepie ☑️

Polski alfabet zmiennym był

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się

Głównym celem reformy, którą pragnął wprowadzić, było przystosowanie alfabetu łaciński zapisu głosek języka polskiego. W tym celu napisał traktat o ortografii polskiej (niemający tytułu), w którym przede wszystkim określił odpowiednią liczbę poszczególnych liter alfab odpowiadających głoskom języka polskiego. Propozycje Parkosza z Żórawicy nie spotkały s jednak z powszechną aprobatą i zostały odrzucone.

Istnieją przypuszczenia, że jedną z przyczyn klęski profesora Akademii Krakowskiej było ukrywanie wpływu słynnego Jana Husa, który zrewolucjonizował czeską ortografię, na wła przemyślenia. Dlaczego Jakub Parkosz obawiał się ujawnienia swojej inspiracji? Zapewne c że Jan Hus został uznany za heretyka, czego ostateczną konsekwencją było spalenie go na w 1415 roku.

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się

W XVI wieku podobnych traktatów mających za zadanie usystematyzować polską ortografi powstawało bardzo wiele. Ważny wpływ wywarło wynalezienie (w XV wieku) i popularyzac druku, który wymagał ujednolicenia zapisu. Prawdopodobnie pierwszą polską wydrukowar pozycją był modlitewnik *Hortulus animae*. Wśród najistotniejszych zmian, które zaszły wó polskiej ortografii, niewątpliwie było odróżnienie *a* od *á*, *l* od *ł*, a także zastąpienie *v* przez Odseparowano również *s* od *ś*. Podejmowano próby odróżnienia spółgłosek wargowych ora wargowo-zębowych twardych od zmiękczonych odpowiedników, dodając w różnych konfiguracjach litery *y* oraz *i*.

Być może zainteresuje Cię również tekst: **Historia polskiej ortografii w pigułce. Skąd wzięły ch, h, rz, ż, ó i u?**

Pod koniec wieku XVI ukazał się *Nowy karakter polski* Jana Januszewskiego, będący obszern publikacją, na którą składały się trzy „obiecadła" (dawny synonim *abecadła*): Łukasza Górnickiego, Jana Januszewskiego oraz Jana Kochanowskiego. Wspomniane propozycje alf opatrzone były jednak tylko wskazówkami określającymi poprawną pisownię trudnych słó ich użycia.

Kolejny przełom w polskim alfabecie datuje się na 1816 rok, kiedy to Alojzy Feliński, teore literatury, w swojej pracy zatytułowanej *Przyczyny używanej przeze mnie pisowni* zanegował zasadność używania *á*, zachowując jednak *é* oraz *ó*. Co równie istotne, na miejsce *i* i *y* wpro *j*, dzięki czemu m.in. dawniej zapisywany wyraz *kray* zyskał aktualną do dziś formę *kraj*.

Polski alfabet dzisiaj

Obecnie polski alfabet składa się z 32 liter. Dziewięć z nich ma znaki diakrytyczne, czyli gr znaki występujące w wielu systemach pisma, umiejscowione nad lub pod literą albo obok l wewnątrz niej. Znaki diakrytyczne zmieniają artykulację danej litery, podobnie jak „ogone zamienia *a* w *ą*.
Każda litera polskiego alfabetu występuje zarówno w formie majuskuły (**wielkiej litery**), j minuskuły (małej).
Co ciekawe, do polskiego alfabetu nie zaliczamy liter: *q*, *v* oraz *x*. Występują one bowiem je

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. **Zgadzam się**

Językowa perwersja w wersji kreatywnej? 😈
Sprawdź w naszym sklepie ☑️

Dzieło samo w sobie

Jak sami widzicie, polski alfabet na przestrzeni wieków ulegał wielu zmianom. Jego histori obfituje w różnorakie reformy. Nie bez powodu dzieje systemu zapisywania języka polskie tak emocjonujące. W końcu to właśnie za pomocą alfabetu zapisujemy swoje myśli, tworzy literackie światy, w których z kolei jako czytelnicy zatapiamy się bez pamięci. Ale polski al pełni nie tylko funkcję użytkową. Jest także dziełem samym w sobie. Podobno Helena Modrzejewska, deklamując polski alfabet, wprawiała w zachwyt bywalców amerykańskich salonów!

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się

TAGI

ILE MA LITER I JAK TO SIĘ ZMIENIAŁO | JAK POWSTAWAŁ | JAKIE LITERY NIE WYSTĘPUJĄ W POLSKIM ALFABEC | LICZNE CIEKAWOSTKI

Napisane przez Nina Jaszewska

Autorka projektu społecznego „Ukraina – domy bez kobiet", dziennikarka autorka wywiadów i artykułów. Pisze wiersze, choć na razie do szuflady. Je miłośniczką reportaży. Interesuje się Bliskim Wschodem i tematami społe z naciskiem na ruchy feministyczne oraz pokłosie migracji zarobkowych i tylko.

0 Komentarzy **Polszczyzna.pl** 1 Z

♡ Poleć 1 Tweet Udostępnij Sortuj według najl

Rozpocznij dyskusję...

ZALOGUJ SIĘ ZA POMOCĄ ALBO ZAREJESTRUJ W DISQUS ?

Nazwa

Skomentuj jako pierwszy.

TAKŻE NA **POLSZCZYZNA.PL**

Boazeria czy błazeria? Jak prawidłowo zapisać słowo rodem z PRL-u?

1 komentarz • 5 miesięcy temu

Aya Katayama — Nawet nie znałam formy "błazeria". xD Może dlatego, że nadal mam boazerię na niektórych ścianach (tak to jest, gdy się mieszka z

Błędy gramatyczne. Jak odróżnić je od in błędów językowych?

3 komentarzy • 3 miesiące temu

Mariusz — Coś jest na tapecie. Bierzemy co tapet.

Stopniowanie przymiotników – wszystko, co powinniście o tym wiedzieć

Frombork czy Flombork? O nazwach mia mogą nam sprawić problemy

Korzystanie z naszej strony oznacza zgodę na wykorzystywanie plików cookie. Więcej informacji można znaleźć w Polityce Prywatności. Zgadzam się